

Dr. MOLNÁR VILMOS
(1903–2006)

gránit diplomás főorvos

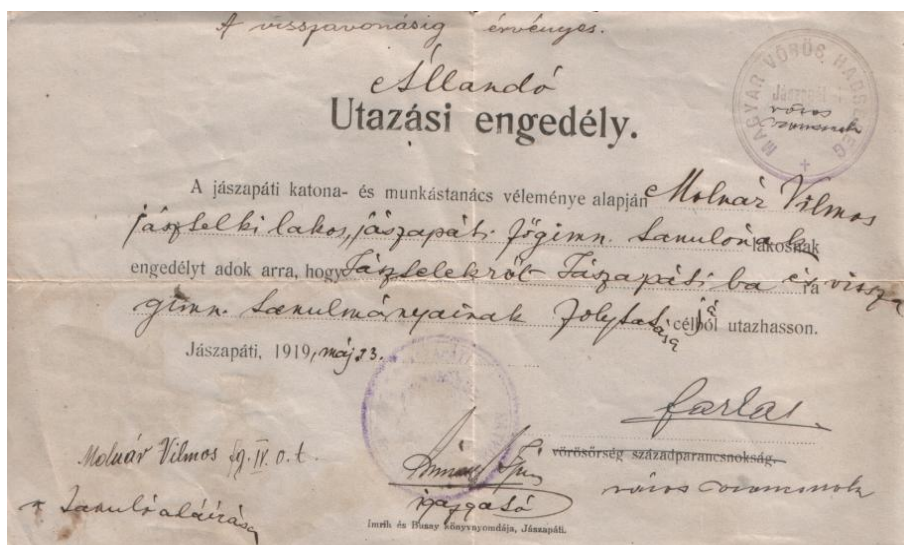
1903. augusztus 1-jén született Jásztelken. Szülei, Molnár János és Fülöp Mária, kisbirtokos gazdálkodók voltak. Gyermekük: János, Veronika, Gábor, Erzsébet, Vilmos, Rozália, Márton és Dezső.

Elemi iskoláit Jásztelken végezte 1910 és 1915 között, kitűnő eredménnyel. Szüleit a tanítója, Baranyi János és a falu plébánosa, Farszky Ferenc rábeszélyték, hogy tehetséges gyermeküket taníttassák tovább, ezért rájuk a mai napig hálával emlékezik.

A Felső-jász alesperesi kerület papjai 1906-ban. Az ülő sor jobb szélén Farszky Ferenc jásztelki plébános

1912-ben a család a Jásztelek, Jászapáti és Jászfákóhalma hármashatárán lévő „Tőke tanyára” költözött. 1915-től a jászapáti főgimnáziumba járt, és ott érettségizett jeles eredménnyel 1923-ban.

1919-ben, a Tanácsköztársaság idején, a gimnáziumba történő utazáshoz Molnár Vilmos részére kiállított engedély

1923 és 1929 között Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult, a pesti Szent Imre Kollégiumban lakott. Évfolyamában az első avatottak között vette át az orvosdoktori oklevelet 1929 szeptemberében.¹

1926-tól az egyetem I. sz. Kórbonctani Intézetében dolgozott. Hallgatóként önállóan boncolt, szigorlóként gyakorlatokat vezetett, és végül díjtalan orvos-gyakornokként kórszövettani jártasságot szerzett, és ímegírta első dolgozatát a Basedow-kór okozta szívizom elváltozásokról.

Gimnazista korától kezdve voltak magántanítványai, nyaranként a családi gazdaságban dolgozott, és élte az időnként kalandos életet: pl. egeret fogott magán, farkast „szelídített”, a Tarnában, Zagyvában éppen, hogy túlélte egy fürdözést, bélyeget gyűjtött, Jani bátyjával sakkozott, első világháborús orosz hadifoglyoktól oroszul tanult. Egyetemi hallgatóként bekapcsolódott a Budapesten működő Jászok Egyesületének életébe, ahol 1932 és 1935 között főtitkárként, majd 1939-ig titkárként tevékenykedett. Itt ismerkedett meg dr. Czettler Jenővel, az egyesület elnökével, aki nagyon megkedvelte. Egyszer azt mondta neki: *„Téged azért kedvellek, mert mindent megcsinálsz, amit mondok, míg mások hamar elfelejtik”*.

Csörögön 1938-ban. Középen Czettler Jenő, tőle jobbra kalapban dr. Molnár Vilmos

¹ Sajgó Csanád: Dr. Molnár Vilmos rubin diplomás főorvos életútja, Barázdától az egyetemi katedráig 2003. A szerző magángyűjteménye.

Czettler Jenő bábáskodott a házasságánál is 1939-ben. Felesége sz. Hauser Irén abbahagyta a zeneakadémiai tanulmányait, és „csak” feleségi s édesanyai hivatásának élt a továbbiakban. Jenő bácsi lett később a születendő gyermekek keresztaapja.² Öt gyermeket neveltek fel, mindannyian egyetemet végeztek. Kettő közülük orvos lett. A szülő-gyermek viszonyt az egymás iránti figyelmesség, segítőkészség és kölcsönös tisztelet jellemezte mindegyikük esetében, mondhatjuk példaértékűen.³ Molnár Vilmos 1991-ben a Jászok Egyesületének újraindításába is bekapcsolódott, szívesen járt el a rendezvényekre.

1930 és 1937 között az OTI pestújhelyi Tüdőbeteg Munkáskórházában dolgozott előbb gyakornokként, később segédorvosként. Megbízott főorvosként a prosectori teendőket is ellátta, vezette a központi laboratóriumot, és közben 11 tudományos közleményt írt. Szorgalma és ambíciói különféle szakorvosi képesítések megszerzésére hajtották. Többek között kórboncnoki, szülész-nőgyógyász, iskolaorvosi és egészségtan tanári, laboratóriumi, tüdőgyógyász, röntgen szakorvosi, sportorvosi képesítéseket szerzett élete során. 1937. szeptember 1-től a Pázmány Péter Tudomány Egyetem Közegészségtani Intézetében dolgozott nyugdíjazásig, 1939-ig intézeti tanárként, majd a későbbiekben docensként. Itt találkozott második nagy mentorával, Darányi Gyulával, akinek nélkülözhetetlen munkatársa lett. 1940-ben az ő megbízásából megszervezte, és nyugdíjazásáig vezette az Egészségvizsgáló Intézetet.

A kórházban részt vett a tenispálya építésében, majd rendszeresen játszott. Társaságba járt, sportolt. A párizsi világkiállításra egy nagyobb társasággal utazott, és egy kisebb európai körutat is tettek. Ekkoriban kötött barátságot pl. a svájci Otto Hunnal, akivel haláláig tartották a kapcsolatot, Ottó Ferenc zeneszerzővel és másokkal.

1940 és 1969 között a MABI⁴, majd a Fővárosi Központi Tüdőbeteggondozó Intézetben küzdött részállásban a tbc ellen. 1941-től 1943-ig a visszacsatolt Partiumban vett részt nyaranként a falukutatásban mint egészségügyi szakember, orvos hallgatók kíséretében. 1943-ban a „Közegészségtani vizsgálati módszerek” tárgykörből egyetemi magántanári képesítést szerzett. Ez időszakig 30 dolgozatot írt. Darányi professzor ekkor így jellemezte: „*M. V. kiterjedt körű irodalmi munkássága, de a személyesen tett tapasztalataim is azt bizonyítják, hogy a közegészségtan egész körére intézetemben való munkássága idején teljes jártasságot szerzett. Tudományos munkásságát szabatos kritikai gondolkodás és tökéletes laboratóriumi technikai készség jellemzi. Tudományos kutatásra való hajlamát mutatja az a körülmény is, hogy a kutatások során felmerülő észleletek nem kerülnek el a figyelmét, és igyekszik ezek alapján új törvényszerűségek megállapítására. Előadása nyugodt, anyagát logikus sorrendben, jól érthetően csoportosítja, úgyhogy a tanfolyamokon, ahol mint megbízott előadó működik, hallgatói az előadását nagyra értékelik.*”

Az ostrom időszakát a család Vácott töltötte, és ezalatt (1944. decembertől 1945. áprilisig) általános orvosi gyakorlatot folytatott mind a civilek, mind a megszálló katonák körében. A család az Abonyi utcában lakott, és intenzíven kötődött a Domonkos-rendhez, Molnár Vilmosné a harmadrend tagjaként, férje a rendház orvosaként. 1944-ben Pécsre pályázott tanszékvezetőnek, de a pályázati anyag elveszett a háború során. 1945 és 1946 között, három féléven keresztül, kari megbízás alapján intézetet vezetett, a „Közegészségtan” tárgyat oktatta és szigorlatoztatott. 1945 és 1947 között falujárásokon vett részt. Belépett a Szociáldemokrata Pártba, ami a SZDP-nek az MKP-val való egyesülése után az MDP⁵ párttagságát eredményezte 1956-ig. Tanszékvezetésre pályázott, mert családjá biztonságát tartotta szem előtt.

A BOTE⁶ kiválása után hosszú ideig végezte az ELTE dolgozóinak és hallgatóinak a szűrését is, amellet, hogy évi 1500 BOTE hallgató-jelölt alkalmasságát, 1900 I. és II. éves

² Uo.

³ MOLNÁR István: A Jászok Egyesülete egykori titkárának emlékezete, dr. Molnár Vilmos gránit diplomás orvos in. Redemptio 2007. február 19. p.

⁴ MABI Magánalkalmazottak Biztosító Intézete.

⁵ Magyar Dolgozók Pártja.

⁶ Budapesti Orvostudományi Egyetem.

hallgató sportorvosi szűrését, 100 BOTE dolgozó munkába lépés előtti alkalmasságát, 2500 dolgozó szűrését és 1000-nél több, panaszokkal jelentkező dolgozó és hallgató vizsgálatát végezte, több mint két évtizedig az Egészségvizsgáló Intézetben.

1955-ben „Érdemes orvos” kitüntetést kapott. Az 1958/59-es tanévtől kezdve a „Közegészségtan és járványtan” című tantárgyat oktatta a BOTE Fogorvostudományi Karán, és szigorlatoztatott több mint 10 évig. (Többek között Vilmos fiát is.) Ez időszakban két egyetemi jegyzetet is írt (Közegészségtani jegyzet I. rész: Járványtan, 1964; és Közegészségtani és járványtani jegyzet, 1970, fogorvostan hallgatók számára) 1967-ben megírta a „Budapesti tudományegyetemi hallgatók morbiditási és fizikai fejlettségi viszonyai az Egészségvizsgáló Intézet adatai alapján” című kandidátusi értekezését, és 1970-ben kandidátussá avatták.

Egy szerencsés kimenetelű autós baleset után 70 évesen nyugdíjazták, de közel további 20 évig bejárt és dolgozott az Egészségvizsgáló Intézetben. 1989-ben ünnepelte a család az aranylakodalmat a Szent Család templomban. 1998. január 16-án legidősebb gyermeke, Mária (Margit néven mint domonkos másodrendi nővér) hosszú szenvedés után meghalt.

Egész életében széleskörű érdeklődés jellemezte, munkája mellett mindegyik gyermekének igyekezett segíteni tanulmányai során, többféle síkon is. Tágabb családját is támogatta.

Sokfelé járt külföldön: Olaszországban, Ausztriában, Svájcban, Franciaországban, Finnországban, Lettországon, Észtországban, Bulgáriában, Romániában, ahol többször is megfordult. Előadásokat tartott rendszeresen Budapesti Orvosegyesületben, a Magyar Finn Társaságban, a Magyar Rádióban, a Magyar Földrajzi Társaság Orvosföldrajzi Szakosztályában, a Magyar Biológiai Társaságban, a Képzőművészeti Főiskolán, iskolaorvosi és községi orvosi tanfolyamokon.⁷

Unokaöccse, Molnár István jászszentandrásai ny. iskolaigazgató így emlékezik: „A »gyökerektől« sohasem szakadt el, testvéreivel élő-eleven kapcsolatot tartott egész életében. Segített nekik, ha a helyzet úgy kívánta. Jásztelekről sokan keresték, azok, akiknek komolyabb egészségi problémájuk volt, és ő útbaigazította őket.

Megmaradt felnőttkorában ifjú cserkésznek, aki, ahol tud, segít. Unokahúgai, unokaöccsei közül sokan továbbtanultak. Ő volt a követendő mintaképünk. Szeretettel és tisztelettel őrizzük emlékét.”⁸

„Mindig végzett kerti munkát: metszett, gyomlált, permetezett, stb. 2000-ig. [...] Régi pénzeket, bélyeget gyűjtött, rendszeresen olvasott, és még ma is követi a napi politikát. Hosszú ideig szervezte az érettségi találkozókat, de a többiek lassan elfogytak mellőle. Gimnáziumi alma materébe visszajárt az 1990-es évek közepéig. ...”⁹

A Redemptio 2007. februári számában dr. Dobos László, a Jászok Egyesülete ügyvivőjének „A Jászok Egyesülete egykori titkárának emlékezete” címmel megjelent írásából:

„1991-ben, a Jászok Egyesülete újjáalakulásakor, feltű gondoskodással veszi körül a poraiból feltámadt szervezetet. Kézszerítésében érezzük a 20. század első felében élt jász őseink kézmelegét.

2003 nyarán népes családja és egyesületünk tagsága szeretetétől övezve ünnepli 100. születésnapját. Születése centenáriumán a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje kitüntetést kapja. 2004-ben átveszi a Semmelweis Orvostudományi Egyetem gránit diplomáját.

Az újjáalakulásának 15. évfordulóját ünneplő Jászok Egyesülete 2006 márciusában díszoklevéllel ismeri el doyenjének fáradhatatlan akaraterejét, példamutatóan tevékeny életpályáját.”¹⁰

⁷ Sajgó Csanád: Dr. Molnár Vilmos rubin diplomás főorvos életútja. Barázdától az egyetemi katedráig, 2003

⁸ MOLNÁR István: A Jászok Egyesülete egykori titkárának emlékezete, dr. Molnár Vilmos gránit diplomás orvos, in. Redemptio 2007. február 19. oldal

⁹ Sajgó Csanád: Dr. Molnár Vilmos rubin diplomás főorvos életútja, Barázdától az egyetemi katedráig 2003.

¹⁰ Dr. Dobos László: A Jászok Egyesülete egykori titkárának emlékezete, in Redemptio 2007. február 19. o.

Baráti beszélgetés: dr. Dobos László, dr. Molnár Vilmos, dr. Molnár Vilmosné, Molnár István

Hosszú, tartalmas életét 2006. november 9-én fejezte be. Végző nyughelye Budapesten, a Rózsafüzér Királynéja templomban van. (Thököly út 58.)

Jászberény, 2017.

Megjelent:

Dr. Suba Györgyné: Jászok Egyesülete Budapesten 1921–1946. Budapest, 2017. 175. p.

Dr. Suba Györgyné